

**SVET
EVROPSKE UNIJE**

**Bruselj, 5. junij 2008 (11.06)
(OR. en)**

10019/08

LIMITE

**PESC 672
COHOM 66**

DOPIS

Zadeva: Posodobitev SMERNIC EU O OTROCIH V OBOROŽENIH SPOPADIH

SMERNICE EU O OTROCIH V OBOROŽENIH SPOPADIH

I. OTROCI V OBOROŽENIH SPOPADIH

1. V oboroženih spopadih naj bi samo v zadnjem desetletju življenje izgubilo več kot dva milijona otrok, dodatnih šest milijonov pa je bilo telesno poškodovanih. Zaradi spopadov ostanejo otroci brez staršev, skrbnikov, osnovnih socialnih storitev, zdravstvenega varstva in izobrazbe. Okoli dvajset milijonov otrok je razseljenih ali beguncev, milijon jih je sirot, spet drugi so zajeti kot talci, ugrabljeni ali pa so žrtve trgovine z ljudmi. Sistemi beleženja rojstev in pravosodni sistemi za mladoletnike razpadajo. Po ocenah naj bi v vsakem trenutku v spopadih sodelovalo najmanj 300.000 otrok vojakov.
2. Otroci imajo po koncu spopadov posebne kratko- in dolgoročne potrebe, med katerimi so izsleditev družinskih članov, odškodnina in ponovna vključitev v družbo, psihosocialni rehabilitacijski programi, sodelovanje v razorožitvenih, demobilizacijskih in reintegracijskih programih ter prehodni pravosodni sistemi. EU v zvezi s tem pozdravlja vzpostavitev foruma za spremljanje pariških zavez, ki usklajuje in spodbuja mednarodno podporo tem programom.

3. Storilci kaznivih dejanj nad otroki v mnogih primerih ostajajo nekaznovani, v nasprotju s predpisi mednarodnega humanitarnega prava in Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča. EU poudarja ključno vlogo, ki jo ima mednarodno kazensko pravosodje v boju proti nekaznovanosti in pri obravnavanju kršitev mednarodnega prava na področju nezakonitega izkoriščanja in novačenja otrok vojakov.
4. Konvencija o otrokovih pravicah je bila ratificirana skoraj po vsem svetu, nikakor pa se povsod ne uporablja. Zlasti v oboroženih spopadih otroci neizmerno trpijo na najrazličnejše načine in to na njih pušča dolgotrajne posledice. Oboroženi spopadi imajo učinek tudi na prihodnje generacije in lahko posledično izzovejo nadaljevanje ali ponovni pojav spopadov. Namen Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih je preprečiti to stanje.
5. EU pozdravlja vzpostavitev pomembnih mednarodnih mehanizmov, ki obravnavajo vprašanje otrok v oboroženih spopadih, še zlasti imenovanje posebnega predstavnika generalnega sekretarja ZN za otroke v oboroženih spopadih in vzpostavitev Delovne skupine Varnostnega sveta za otroke v oboroženih spopadih. EU in njene države članice upoštevajo te mehanizme in po potrebi z njimi usklajujejo svoje dejavnosti, da bi bil učinek dejavnosti na tem področju kar največji.

II. NAMEN

6. Spodbujanje in varstvo otrokovih pravic je prednostna naloga politike EU glede človekovih pravic. Evropska unija (EU) meni, da obravnavanje vprašanja otrok v oboroženih spopadih ni ključnega pomena samo zato, ker otroci zdaj trpijo in je prihodnost odvisna od njih, temveč tudi zato, ker imajo enake in neodtujljive pravice, določene v Konvenciji o otrokovih pravicah, njenih izbirnih protokolih ter drugih mednarodnih in regionalnih instrumentih o človekovih pravicah. EU skuša s poudarjanjem pomena ukrepov EU na tem področju okrepiti ozaveščenost o tem vprašanju, tako v EU kot tudi v odnosih s tretjimi stranmi.

7. EU se zavezuje, da bo učinkovito in vsestransko preučila kratko-, srednje- in dolgoročne posledice oboroženih spopadov na otroke, pri čemer bo uporabila številna orodja, ki jih ima na razpolago, ter gradila na preteklih in sedanjih dejavnostih (pregled ukrepov EU v Prilogi I). Cilj EU je doseči, da bodo tretje države in nedržavni akterji izvajali mednarodne in regionalne predpise, standarde in instrumente o človekovih pravicah ter mednarodno humanitarno pravo (navedeni v Prilogi II) ter sprejeli učinkovite ukrepe za varstvo otrok pred posledicami oboroženih spopadov, preprečitev izkoriščanja otrok v oboroženih silah in skupinah ter odpravo nekaznovanja kaznivih dejanj nad otroki. EU priznava, da je pomembno zagotoviti usklajevanje in kontinuiteto med različnimi politikami in ukrepi, ki so na različnih področjih politik, vključno s SZVP/EVOP ter zunanjo in humanitarno pomočjo, usmerjeni na položaj otrok, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi.

III. NAČELA

8. EU temelji na načelih svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države. Ta načela so skupna vsem državam članicam. Spoštovanje človekovih pravic je eden od ključnih ciljev skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), ki vključuje evropsko varnostno in obrambno politiko (EVOP). Spoštovanje človekovih pravic je prav tako del politike Skupnosti v zvezi s trgovino, razvojnim sodelovanjem in humanitarno pomočjo.
9. Spodbujanje in varstvo pravic vseh otrok je prednostna naloga EU in njenih držav članic. EU se pri svojem prizadevanju za zagotavljanje varstva otrok, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi, ravna po ustreznih mednarodnih in regionalnih predpisih in standardih o človekovih pravicah in humanitarnem pravu, med drugim tudi po tistih iz Priloge II.

10. EU podpira delo ustreznih akterjev, zlasti generalnega sekretarja ZN, posebnega predstavnika generalnega sekretarja za otroke v oboroženih spopadih, Delovne skupine Varnostnega sveta za otroke v oboroženih spopadih, Unicefa, Razvojnega sklada ZN za ženske (UNIFEM), Urada visokega komisariata ZN za človekove pravice (OHCHR), Urada visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR), Programa ZN za razvoj (UNDP), Mednarodne organizacije dela (ILO), Odbora za otrokove pravice, Odbora za človekove pravice, Sveta za človekove pravice, Tretjega odbora, Sveta Evrope, Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) ter posebnih mehanizmov ZN in drugih ustreznih akterjev, kot so Mednarodni odbor Rdečega križa (ICRC), Mreža za človekovo varnost in organizacije civilne družbe. EU podpira tudi delo mrež za varstvo otrok in projektnih skupin, ki na terenu spremljajo Resolucijo VS ZN 1612. EU bo proaktivno sodelovala s temi akterji in prispevala k zagotavljanju krepitve obstoječih mednarodnih zaščitnih ukrepov za otrokove pravice in njihovega učinkovitega izvajanja.

IV. SMERNICE

Redno spremljanje, poročanje in ocenjevanje tvorijo podlago za prepoznavanje razmer, v katerih so potrebni ukrepi EU. Kar zadeva operacije za krizno upravljanje, ki jih vodi EU, se bo odločalo za vsak primer posebej, ob čemer bodo upoštevana morebitna pooblastila za posebne ukrepe ter sredstva in zmogljivosti, ki jih ima EU na razpolago.

A. Spremljanje in poročanje

11. Vodje misij EU, vodje misij civilnih operacij, vojaški poveljniki EU (prek strukture poveljevanja) ter posebni predstavniki EU bodo v svoja redna poročila in ob ustreznih priložnostih ter ob polnem poznavanju in usklajeno s sistemom poročanja in spremljanja ZN, vzpostavljenim z resolucijama VS ZN 1539 (2004) in 1612 (2005), vključili analizo posledic spopadov ali groženj spopadov za otroke. Ta poročila bi morala obravnavati zlasti nasilje nad otroki in zlorabo otrok, novačenje in razporejanje otrok s strani oboroženih sil in skupin, uboje in pohabljanje otrok, napade na šole in bolnišnice, oviranje dostopa humanitarne pomoči, spolno nasilje in nasilje nad otroki na podlagi spola, ugrabitve otrok in ukrepe, ki so jih zadevne strani sprejele za boj proti navedenemu. Čeprav se tem šestim oblikam nasilja namenja posebna pozornost, ob tem ne gre izključiti spremljanja drugih oblik nasilja nad otroki, poročanja o njem ter odzivanja nanj, če je to primerno glede na položaj, s katerim se sooča vsaka država. V svoja redna poročila bodo po potrebi vključili periodično oceno učinkov in vpliva ukrepov EU na otroke, udeležene v spopadih. Vodje misij lahko po potrebi pripravijo *ad hoc* poročila o položaju v državah, tudi z najnovejšimi podatki o izvajanju ustreznih strategij za posamezne države, ki bi lahko obsegali tudi ta vprašanja. Izkušnje, pridobljene v operacijah EU za krizno upravljanje, lahko pristojne delovne skupine uporabljajo kot še en pomemben vir informacij, pod pogojem, da ti podatki niso tajni.
12. Komisija bo Svet in države članice opozarjala na ustrezna poročila s tega področju ter zagotovila dodatne informacije, kadar bo to ustrezno in potrebno, o projektih, ki jih financira Skupnost in so namenjeni otrokom v oboroženih spopadih ter rehabilitaciji po končanih spopadih. Države članice bodo k temu pregledu prispevale tako, da bodo zagotovile informacije o dvostranskih projektih na tem področju.

B. Ocena in priporočila za ukrepe

13. Delovna skupina Sveta za človekove pravice (COHOM) bo v tesnem sodelovanju z drugimi ustreznimi delovnimi skupinami na podlagi zgoraj navedenih poročil in drugih primernih informacij, kot so poročila in priporočila generalnega sekretarja ZN (vključno s seznamom strani, udeleženih v oboroženih spopadih, ki novačijo ali izkoriščajo otroke, priloženim letnemu poročilu Varnostnega sveta ZN o otrocih v oboroženih spopadih), posebnega predstavnika generalnega sekretarja za otroke v oboroženih spopadih, Delovne skupine Varnostnega sveta ZN za otroke v oboroženih spopadih, Unicefa, posebnih mehanizmov ZN in organov, ustanovljenih s pogodbami o človekovih pravicah, pa tudi nevladnih organizacij, v rednih časovnih presledkih določila razmere, v katerih so potrebni ukrepi EU, zlasti krizne razmere, ki zahtevajo takojšnjo pozornost, ter pripravila priporočila za take ukrepe na ustrezni ravni (PVO/Coreper/Svet).

C. Orodja EU za ukrepanje v odnosih s tretjimi državami

EU ima na razpolago različna orodja za ukrepanje. Gradila bo na obstoječih pobudah, da bi tako utrdila, okrepila in pospešila ukrepe EU za otroke, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi (glej Prilogo I). Poleg tega ima EU med drugim na razpolago naslednja orodja:

14. Politični dialog: Element človekovih pravic kot sestavni del političnega dialoga na vseh ravneh med EU ter tretjimi državami in regionalnimi organizacijami vključuje, kadar je to ustrezno, vse vidike pravic in dobrobiti otrok v obdobju pred spopadi, med njimi in po njih.
15. Demarše: EU bo pripravljala demarše in dajala javne izjave, s katerimi bo ustrezne tretje države pozivala, naj sprejmejo učinkovite ukrepe za zagotovitev varstva otrok pred posledicami oboroženih spopadov, preprečevanje izkoriščanja otrok v oboroženih silah in skupinah ter odpravo nekaznovanje. Posebni predstavniki EU in vodje misij bodo zadolženi, da to vprašanje po potrebi še naprej rešujejo z nedržavnimi akterji. EU pa se bo, če bo ustrezno, odzvala tudi na dosežen pozitiven napredek.

16. Večstransko sodelovanje: Skupnost je v projekte financiranja v zvezi z otroki v oboroženih spopadih vključena na številnih področjih, zlasti v okviru projektov za razorožitev, demobilizacijo, ponovno vključitev v družbo in rehabilitacijo ter v okviru humanitarne pomoči. Komisija bo opredelila možnosti za razširitev take podpore, na primer v povezavi s svojimi strateškimi dokumenti držav in vmesnimi pregledi, pri tem pa bo posebno pozornost namenila razmeram v prednostnih državah. Komisija bo posebej preučila tudi povezavo med pomočjo, rehabilitacijo in razvojem. Glede na to je priznala pomen podpore izobraževanju v izrednih razmerah, ki jo je treba vključiti v celovite dolgoročne politike. Države članice bodo prav tako skrbele, da bodo prednostne naloge, določene v teh smernicah, vključene tudi v njihovih dvostranskih projektih sodelovanja.
17. Operacije za krizno upravljanje: Pri procesu načrtovanja je treba ustrezno obravnavati vprašanje varstva otrok. V državah, v katerih je EU vključena v operacije za krizno upravljanje, in ob upoštevanju pooblastil, dodeljenih za operacijo, ter sredstev in zmogljivosti, ki jih ima EU na razpolago, je treba pri operativnem načrtovanju, če je to primerno, upoštevati posebne potrebe otrok, zlasti ranljivost deklic. Pri uresničevanju ustreznih resolucij Varnostnega sveta ZN bo EU, kadar bo sprejemala ukrepe za vzdrževanje miru in varnosti, posebno pozornost posvečala varstvu, dobrobiti in pravicam otrok v oboroženih spopadih.
18. EU si bo z uporabo različnih orodij, ki jih ima na razpolago, prizadevala za to, da bi bile posebne potrebe otrok upoštevane tako pri ukrepih zgodnjega opozarjanja in preventivnih pristopih, kot tudi v dejanskih primerih oboroženih spopadov, mirovnih pogajanjih in mirovnih sporazumih (pri čemer bo poskrbela, da za storjena kazniva dejanja nad otroki ne bo priznana amnestija), pa tudi v fazah obnove, rehabilitacije, ponovnega vključevanja v družbo in dolgoročnega razvoja po končanih spopadih. Prizadevala si bo za zagotovitev sodelovanja lokalnih skupnosti, tudi otrok, v mirovnem procesu. Pri tem bo EU uporabila izkušnje, pridobljene v okviru sistema ZN in regionalnih organizacij, ter gradila na njih. Še posebej ranljivi so deklice in begunski, razseljeni, ločeni in ugrabljeni otroci, otroci, okuženi s HIV/AIDS, invalidni otroci, otroci, ki so žrtve spolne zlorabe, ter pridržani otroci.

19. Usposabljanje: Pri izvajanju usklajenega koncepta usposabljanja EU na področju kriznega upravljanja je treba upoštevati implikacije teh smernic. V zvezi s tem EU priporoča usposabljanje na področju varstva otrok.
20. Drugi ukrepi: EU bi lahko preučila možnost uporabe drugih orodij, ki jih ima na razpolago, kot je na primer uvedba ciljno naravnanih ukrepov. EU bo, ko se bo približeval datum podaljšanja sporazumov EU s tretjimi državami, temeljito preučila, kaj je posamezna država storila za spoštovanje otrokovih pravic, pri tem pa bo posebno pozornost posvetila otrokom, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi.

V. IZVAJANJE IN SPREMLJANJE

21. COHOM naj poleg tega:
- (a) nadzira izvajanje ukrepov EU, sprejetih v skladu s temi smernicami, in v ta namen opredeli vse potrebne podrobnosti, da bi lahko začeli izvajati odstavek 12, ter prav tako nadzira izvajanje ustreznih strategij za posamezne države. V zvezi s tem opozarjamo na sklepe Sveta za splošne zadeve z dne 25. junija 2001, v katerih je poudarjeno, da morajo biti ukrepi Skupnosti skladni s celoto ukrepov EU;
 - (b) redno pregleduje in posodablja seznam EU, v katerem so naveden prednostne države;
 - (c) spodbuja in nadzira vključevanje vprašanja otrok v oboroženih spopadih v vse ustrezne politike in ukrepe EU ter sodeluje z drugimi organi EU na področju varnosti in razvoja ter tako zagotavlja celovito varstvo otrokovih pravic;
 - (d) opravlja stalni pregled izvajanja teh smernic v tesnem sodelovanju z ustreznimi delovnimi skupinami, posebnimi predstavniki, vodji misij, vodji misij civilnih operacij in vojaškimi poveljniki EU (prek strukture poveljevanja);

- (e) še naprej preučuje druge načine sodelovanja z ZN oziroma drugimi mednarodnimi in regionalnimi medvladnimi organizacijami, nevladnimi organizacijami in podjetji, ki delujejo na tem področju;
 - (f) vsako leto poroča PVO o doseženem napredku pri izpolnjevanju ciljev, določenih v teh smernicah;
 - (g) Svetu predloži oceno teh smernic, skupaj z ustreznimi priporočili za izboljšave ali posodobitve;
 - (h) na podlagi tega preuči možnost ustanovitve kontaktne točke (na primer posebne skupine strokovnjakov ali posebnega predstavnika), s čimer bi zagotovili izvajanje teh smernic v prihodnosti.
-

Nepopoln seznam mednarodnih norm, standardov in načel, na katere se EU lahko sklicuje v odnosih s tretjimi državami v povezavi z otroki, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi

I. Instrumenti ZN o človekovih pravicah

a. Pogodbe in protokoli

- Konvencija o otrokovih pravicah, 1989;
- Izbirni protokol II h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih, 2002;
- Izbirni protokol I h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije, 2002;
- Konvencija 182 MOD o prepovedi najhujših oblik dela otrok in takojšnjem ukrepanju za njihovo odpravo, 1999;

b. Resolucije Varnostnega sveta

- Resolucija Varnostnega sveta 1539 (2004, otroci v oboroženih spopadih)
- Resolucija Varnostnega sveta 1612 (2005, otroci v oboroženih spopadih)

c. Resolucije Generalne skupščine v zvezi z otroki v oboroženih spopadih

- Resolucije o otrokovih pravicah, ki jih EU vsako leto, skupaj z latinsko-ameriško in karibsko skupino (GRULAC), predstavi Svetu za človekove pravice in Tretjemu odboru Generalne skupščine ZN. Te resolucije vsebujejo odstavke o otrocih v oboroženih spopadih.

II. Mednarodno humanitarno pravo, begunci in notranje razseljene osebe

- Ženevska konvencija o ravnanju z vojnimi ujetniki, 1949;
- Ženevska konvencija o zaščiti civilnih oseb v času vojne, 1949;
- Dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov (Protokol I), 1978;
- Dopolnilni protokol k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev nemednarodnih oboroženih spopadov (Protokol II), 1977;
- Konvencija o statusu beguncev, 1951;
- Protokol o statusu beguncev, 1967;
- Vodilna načela o notranji razseljenosti, 1998.

III. Mednarodno kazensko pravo

- Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča, 2002;
- Spremenjeni statut Mednarodnega sodišča za sodni pregon oseb, odgovornih za hujše kršitve mednarodnega humanitarnega prava, storjene na območju nekdanje Jugoslavije od leta 1991, 1993 (kakor je bil spremenjen leta 1998, 2000, 2002);
- Statut Mednarodnega kazenskega sodišča za Ruando, 1994;
- Statut Mednarodnega sodišča za Sierro Leone.

IV. Druga ustrezna načela, pravila, smernice in normativni instrumenti

- Pariške zaveze za varstvo otrok pred nezakonitim novačenjem v oborožene sile ali skupine ali njihovim izkoriščanjem (pariške zaveze), sprejete 6. februarja 2007.
- Pariška načela: Načela in smernice o otrocih, ki sodelujejo v oboroženih silah ali skupinah, sprejeta 6. februarja 2007.
- Poročilo posebnega predstavnika generalnega sekretarja za otroke v oboroženih spopadih, točka 68(a) začasnega dnevnega reda Generalne skupščine ZN iz leta 2007 (dok. A/62/228).

- Okrepljeno odzivanje EU na vprašanje otrok, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi, s posebnim poudarkom na razvojni politiki, študija za slovensko predsedstvo EU iz decembra 2007, ki jo je pripravil Andrew Sherriff.
- "Nam boste prisluhnili?" Mnenja mladih iz kriznih žarišč, ki so jih pripravili urad Unicef posebnega predstavnika generalnega sekretarja za otroke v oboroženih spopadih, Unicef, GYAN (*Global Youth Action Network*), UNFPA idr.

V. Regionalni instrumenti

- Afriška listina o pravicah in varstvu otrok, 1990;

Ukrepi EU na področju otrok v oboroženih spopadih (OKVIRNI SEZNAM)**a. Instrumenti SZVP**

- Sklepi Sveta z dne 10. decembra 2002 (dok. 15138/02, str. 9).
- Sklepi Sveta z dne 12. decembra 2005 o dveletnem pregledu smernic EU o otrocih v oboroženih spopadih (dok. 14960/05, str. 15).
- Sklepi Sveta o otrocih v okviru zunanjepolitičnih dejavnosti, maj 2008.
- Smernice EU o mučenju in drugem okrutnem, nečloveškem ali poniževalnem ravnanju ali kaznovanju (dok. 7369/01) in delovni dokument o izvajanju smernic (dok. 15437/02).
- Smernice Evropske unije glede smrtne kazni (dok. 9199/98).
- Smernice Evropske unije za dialoge o človekovih pravicah (dok. 14469/01).
- Smernice EU za uveljavljanje in varstvo otrokovih pravic, sprejete 10. decembra 2007.
- Izvedbena strategija za smernice o otrocih v oboroženih spopadih, sprejeta 25. aprila 2006 (dok. 8285/1/06 REV 1).
- Skupna stališča o človekovih pravicah in dobrem upravljanju v Afriki (98/350/SZVP).
- Skupna stališča o Ruandi, Somaliji, Sierr Leone, Zimbabveju, DR Kongo, Nigeriji, Liberiji, Angoli, Kubi (vključno z uvedbo ciljnih sankcij v nekaterih izmed teh primerov).
- Skupno stališče Sveta 2003/444/SZVP z dne 16. junija 2003 o Mednarodnem kazenskem sodišču (UL L 150, 18.6.2003, str. 67).
- Skupni ukrepi (DR Kongo, Južna Osetija, Bosna in Hercegovina, različni posebni predstavniki) in skupne strategije (Rusija, Ukrajina, sredozemsko območje).
- Program EU za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine s konvencionalnim orožjem z dne 26. junija 1997.
- Kodeks ravnanja EU pri izvozu orožja, sprejet 8. junija 1998. Stalna prizadevanja za uvedbo nadzora po vsej EU nad izvozom paravojaške opreme.
- Skupno stališče o trgovanju s spornimi diamanti in Uredba Sveta o izvajanju sistema potrjevanja procesa Kimberley za mednarodno trgovino s surovimi diamanti (dok. 15328/02)

b. Krizno upravljanje (EVOP)

- Sklepi Sveta o kontrolnem seznamu za vključitev varstva otrok, prizadetih v oboroženih spopadih, v operacije EVOP.
- Sklepi Sveta z dne 14. maja 2007 o EVOP.
- Sklepi Sveta o izjavi EU in ZN o sodelovanju na področju kriznega upravljanja (dok. 12875/03)
- Sklepi Sveta z dne 21. julija 2003 o sodelovanju med EU in ZN na področju kriznega upravljanja: zaščita državljanov v operacijah za krizno upravljanje, ki jih vodi EU (dok. 11439/03).
- Osnutek smernic o zaščiti civilistov v operacijah za krizno upravljanje, ki jih vodi EU (dok. 14805/03).
- Celovit koncept EU za misije na področju pravne države v okviru kriznega upravljanja, vključno s prilogami (dok. 9792/03).
- Izvajanje programa EU za preprečevanje nasilnih konfliktov (dok. 10680/03). Ta program določa različne pobude EU, sprejete v okviru preprečevanja konfliktov, vključno z usposabljanjem uradnikov.
- Uskladitev usposabljanja za civilne vidike kriznega upravljanja in zaposlovanja v EU (dok. 11675/1/03) in Skupna merila za usposabljanje za civilne vidike upravljanja v EU (dok. 15310/03).
- ES je prispevala k povečanju zmogljivosti ZN na področjih, kot so hitra razporeditev, usposabljanje ter razorožitev, demobilizacija, ponovna vključitev v družbo in rehabilitacija. Komisija in enota sekretariata Sveta za načrtovanje politike in zgodnje opozarjanje sta tudi pripravili "kazalnike konfliktov" (sezname o nadzoru nad državami v težkih razmerah). Primer takega programa je sodelovanje z Afriško unijo za izboljšanje njene zmogljivosti za mirno reševanje sporov in neposredno sodelovanje na delovni ravni s partnerskimi državami, ki zajema posebne sektorje, kot so nezakonit izvoz lesa in vodnih virov.
- Splošni pregled izvajanja kontrolnega seznama za vključitev varstva otrok, prizadetih v oboroženih spopadih, v operacije EVOP (dok. 9693/08).
- Koncept EU za podporo razoroževanju, demobilizaciji in ponovnemu vključevanju, sprejet decembra 2006.
- Vključevanje človekovih pravic in enakosti spolov v evropsko varnostno in obrambno politiko – zbirka ustreznih dokumentov z dne 29. junija 2007 (dok. 11359/07).

- Nasvet Odbora za civilne vidike kriznega upravljanja (CIVCOM) v zvezi s kontrolnim seznamom za vključitev varstva otrok, prizadetih v oboroženih spopadih, v operacije EVOP z dne 29. maja 2006 (dok. 9877/06).
- Skupna izjava o sodelovanju med EU in ZN na področju kriznega upravljanja, podpisana v Berlinu 7. junija 2007.

c. Instrumenti Skupnosti (razvojno sodelovanje, trgovina, humanitarna pomoč)

- Resolucija Sveta o socialni odgovornosti podjetij (dok. 5049/03).
- Različni trgovinski sporazumi in sporazumi o sodelovanju, zlasti Sporazum o partnerstvu AKP-ES ("Sporazum iz Cotonouja"), vsebujejo posebne odstavke o otrocih, preprečevanju konfliktov in človekovih pravicah.
- Pomoč ranljivim otrokom in varstvo teh otrok se obravnavata v širšem okviru odprave revščine, torej v okviru razvojnega sodelovanja ES. Otroci so pomembna ciljna skupina za zunanjo pomoč, zlasti pri sektorskih politikah, kot sta izobraževalna in zdravstvena politika. ES financira številne dejavnosti, povezane z otroki, in sicer s pomočjo ECHO, ERS in evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice (EIDHR).
- Pomoč otrokom, vpletenim v oborožene spopade, in njihovo varstvo se zagotavljata prek več programov Skupnosti. Spodbujanje otrokovih pravic je bila ena od prednostnih nalog, ki so se leta 2001 financirale v okviru Evropske pobude za človekove pravice in demokracijo, ter je bilo vključeno v financiranje za obdobje med letoma 2002 in 2004, zdaj pa je del novega evropskega instrumenta za demokracijo in človekove pravice.
- V skladu z evropskim soglasjem o humanitarni pomoči, ki priznava posebno ranljivost otrok v humanitarnih krizah, se je Komisija zavezala, da bo posebno pozornost namenila otrokom ter da bo obravnavala njihove posebne potrebe. Primeri humanitarnih operacij, katerih sestavni del je pomoč otrokom s strani Komisije, so: projekti demobilizacije, rehabilitacije in ponovnega vključevanja v družbo (Uganda), zdravstveni in prehranski projekti (Sudan, Kolumbija, Palestina), psihosocialna pomoč (Sierra Leone, Sudan, Zahodni breg, Gaza in Libanon), financiranje šol v taboriščih za razseljene osebe (med drugim DR Kongo, Sudan, Sierra Leone), izsleditev družin in njihova ponovna združitev (Kolumbija).
- ECHO je prav tako financiral raziskovalne in ozaveščevalne dejavnosti organizacije "Save the Children", belgijskega Rdečega križa in drugih ustanov, podpira pa tudi Unicef pri izboljšanju njegovih zmogljivosti, da bi uresničil svoje zaveze, ki jih je dal na področju varstva otrok v zvezi z otroki v izrednih razmerah.
- Sporočilo Komisije z naslovom "Strategiji EU o otrokovih pravicah naproti" z dne 7. julija 2006, COM(2006) 367 konč.).

- Povzetek projektov, povezanih z otroki v oboroženih spopadih, ki ga je pripravila Komisija (delovni dokument).
- Sporočilo Komisije z naslovom "Otroci na posebnem mestu v zunanjepolitičnih dejavnostih EU" in priložena delovna dokumenta služb Komisije "Akcijski načrt o pravicah otrok v zunanjepolitičnih dejavnostih EU" in "Otroci v izrednih in kriznih razmerah", ki je bilo sprejeto 6. februarja 2008.

d. Evropski parlament

- Resolucija o otrocih v oboroženih spopadih, ki jo je sprejela skupna parlamentarna skupščina EU-AKP, junij 2003.
- Letna poročila EU o človekovih pravicah za leta 2004, 2005, 2006 in 2007.
- Resolucija Evropskega parlamenta o položaju žensk v oboroženih spopadih in njihovi vlogi pri obnovi in demokratičnem procesu v državah po koncu konfliktov (2005/2215(INI)).
- Resolucija Evropskega parlamenta o izkoriščanju otrok v državah v razvoju s posebnim poudarkom na delu otrok (2005/2004(INI)).
- Poročilo o zasedanju Evropskega parlamenta, namenjenem strategiji EU o otrokovih pravicah, 17. april 2007 v Bruslju.
- Resolucija o dialogih in posvetovanjih o človekovih pravicah s tretjimi državami, ki je bila sprejeta 6. septembra 2007.

